

Pedagogisch beleid

Januari 2020

herO
kindercentra

Inleiding

Wij bieden binnen onze kinderdagverblijven, peuteropvang en buitenschoolse opvanglocaties in Haarlem en Spaarndam opvang aan kinderen van 0 tot 13 jaar oud.

Voor kinderen is een veilige, gelukkige kindertijd waarin zij hun mogelijkheden en talenten optimaal ontwikkelen essentieel. Ouders zijn de primaire opvoeders om daarvoor te zorgen, maar wij leveren daar ook een belangrijke bijdrage aan door het bieden van een liefdevolle, sociale, veilige, gezonde en duurzame leefomgeving met talrijke ontwikkelingsmogelijkheden. Onze kinderopvang is een waardevolle toevoeging aan de ontwikkeling van kinderen.

Op welke wijze wij als de Hero kindercentra een waardevolle toevoeging zijn staat beschreven in dit pedagogisch beleid. De belangrijkste pedagogische uitgangspunten van onze organisatie hebben wij hierin op een rij gezet. Het beleid is geschreven voor kinderen van nul tot de leeftijd dat zij het basisonderwijs verlaten en wordt toegepast door alle medewerkers binnen onze kinderdagverblijven, peuteropvang en buitenschoolse opvanglocaties. De uitvoering van dit beleid is specifiek per locatie uitgewerkt in een apart pedagogisch werkplan.

Uniek

Ieder kind is uniek, heeft een eigen karakter en eigen behoeftes en ontwikkelt op zijn eigen manier. Het is belangrijk dat kinderen bij Hero kindercentra kunnen ontdekken wie ze zijn. Ieder kind gaat het avontuur aan in eigen tempo, op weg naar de beste versie van zichzelf. Hier sluiten wij bij aan en bieden alle kinderen kansen en mogelijkheden om zich optimaal te ontwikkelen.

Kinderen zoeken vanaf de geboorte contact met hun sociale omgeving. Doordat wij groepsopvang bieden, leveren wij een belangrijke bijdrage aan de sociale ontwikkeling van ieder kind. Binnen de veilige omgeving van de groep hebben zij, samen met leeftijdsgenootjes en de pedagogisch medewerkers, een fijne tijd en oefenen en experimenteren zij spelenderwijs. Op deze manier leren zij elke dag vaardigheden die, zowel nu als in de toekomst nodig zijn. Wij zijn hierbij een partner van ouders in de opvoeding van hun kind(eren). We leggen verbinding met de thuissituatie en betrekken ouders zoveel mogelijk bij de opvang.

“Het is onze missie om elke dag samen met de kinderen
het avontuur aan te gaan op weg naar
de beste versie van zichzelf”

Pijlers van het beleid

Het pedagogisch beleid bevat de volgende pijlers:

1. Emotionele veiligheid
2. Persoonlijke competentie
3. Sociale competentie
4. Waarden en normen
5. Partnerschap met ouders
6. Netwerk

Emotionele veiligheid

Wanneer kinderen zich geborgen en vertrouwd voelen, ontdekken zij vanuit deze veilige basis de wereld om zich heen. Om deze geborgenheid te creëren is het belangrijk dat kinderen zich aan vaste pedagogisch medewerkers hechten. Wij bouwen een persoonlijke relatie met de kinderen op en geven hen het gevoel dat zij welkom zijn. Wij hebben een sensitieve, warme en liefdevolle houding naar alle kinderen toe. Ook maken wij veel plezier met de kinderen, want wanneer kinderen plezier hebben staan zij ervoor open om zich te ontwikkelen. Elk kind krijgt positieve aandacht. Met name baby's zijn gebaat bij intensief één-op-één contact met hun verzorger. Wij knuffelen, spelen en praten daarom veel met ze. Ook bij de andere kinderen op het kinderdagverblijf, peuteropvang en buitenschoolse opvang is er dagelijks persoonlijk contact met ieder kind.

Wij zijn betrokken bij de belevingswereld van de kinderen en weten daardoor wat zij nodig hebben. Door goed te kijken en te luisteren naar de kinderen, interpreteren we hun verbale en non-verbale signalen op een juiste manier. We benoemen hun emoties, behoeftes, beleving en interesses en sluiten hierbij aan. Zo voelen de kinderen zich gezien, gehoord en begrepen en ontwikkelen zij zich sociaal-emotioneel beter. Wij zijn letterlijk ook dichtbij de kinderen. We passen ons tempo aan. We communiceren, begeleiden en/of verzorgen de kinderen met geduld en onverdeelde aandacht.

*“Aandacht - de kinderen voelen zich gezien,
gehoord en begrepen en ontwikkelen
zich sociaal-emotioneel beter”*

We dragen zorg voor een gebalanceerd dagritme met vaste onderdelen en rituelen dat voorspelbaar is voor de kinderen. Herkenning versterkt het gevoel van veiligheid. Bij baby's wordt vooral aangesloten op hun eigen ritme. We kondigen aan wat we doen en wat er gaat gebeuren. De inrichting van de groepsruimte draagt ook bij aan een gevoel van vertrouwdheid en geborgenheid. Er is aandacht voor een goede akoestiek en indeling van de ruimte. Voor de kinderen is het herkenbaar voor welke activiteiten een bepaalde plek bedoeld is. Voor de jonge kinderen zijn er rustige hoekjes en de ruimte is zo ingericht dat we oogcontact kunnen maken met de baby's. Voor de schoolkinderen is er een plek om zich terug te trekken en na een schooldag tot rust te komen.

Persoonlijke competentie

Kinderen hebben van nature een drijfveer om zich te ontwikkelen. Ze zijn nieuwsgierig en ontwikkelen zich door de wereld om hen heen te ontdekken: door te kijken, te imiteren, te herhalen, te spelen, te onderzoeken en te experimenteren. Wanneer kinderen een grote betrokkenheid hebben bij hun spel of activiteit betekent dit automatisch dat zij in ontwikkeling zijn. Ze gaan op in waar ze mee bezig zijn en doen dan intensieve leerervaringen op. Om deze betrokkenheid te stimuleren observeren wij de kinderen en stemmen het aanbod aan activiteiten en spelmateriaal zoveel mogelijk af op de interesses en het niveau van de kinderen. Ieder kind ontwikkelt zich op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo. Daar houden we rekening mee. Sommige kinderen, met name van onze VVE-locaties (Voor en Vroegschoolse Educatie), hebben hierbij wat extra ondersteuning nodig. Om het aanbod zo goed mogelijk af te stemmen op het niveau van de kinderen hebben we (indien dit op de locatie mogelijk is) overwegend horizontale groepen met kinderen van dezelfde leeftijd.

De kinderen krijgen de tijd om zich nieuwe vaardigheden eigen te maken door deze veel te herhalen. We bieden daarnaast ook activiteiten aan die liggen in de 'zone van de naaste ontwikkeling'. Dit houdt in dat kinderen worden uitgedaagd, om hun vaardigheden te verdiepen of uit te breiden. De nadruk ligt hierbij altijd op het proces en het spelplezier van de kinderen en niet op het eindresultaat. Dit geeft de

kinderen meer zelfvertrouwen. Het gaat om proberen en oefenen. Het leren omgaan met teleurstellingen en tegenslagen hoort hier ook bij.

Het uitdagen van de kinderen gebeurt altijd spelenderwijs want plezierbeleving ligt aan de basis van betrokkenheid en ontwikkeling. Door te spelen oefenen kinderen allerlei vaardigheden en ontdekken ze wat het effect van hun handelen is. Er wordt aandacht besteed aan alle ontwikkelingsgebieden. Er is niet een specifiek moment waarop dit gebeurt, wij creëren en grijpen de hele dag door kansen hiervoor. We beperken daarom de 'wachtmomenten' (bijvoorbeeld het wachten totdat alle kinderen naar het toilet zijn geweest of hun jas hebben aangetrokken) binnen het dagprogramma zoveel mogelijk en geven hier zinvolle invulling aan door bijvoorbeeld met kinderen tijdens het wachten liedjes te zingen, een spelletje te spelen of kinderen een actieve rol te geven.

*“Plezier - Het uitdagen van de kinderen
gebeurt altijd spelenderwijs want plezierbeleving
ligt aan de basis van betrokkenheid en ontwikkeling”*

Naast de activiteiten is er veel ruimte voor vrij spel. Er is hiervoor een rijke speelleeromgeving gecreëerd. Dat houdt in dat de groepsruimte en overige ruimtes waar kinderen mogen spelen aantrekkelijk en uitdagend zijn, met regelmatig nieuwe materialen zodat kinderen voldoende mogelijkheden hebben om te kunnen ontdekken. Wij denken bewust na over het speelgoed dat wij aanbieden. Er is een veelzijdig aanbod aan speelgoed met betrekking tot alle ontwikkelingsgebieden. Wij vinden het belangrijk dat het speelgoed de creativiteit, de fantasie en de exploratiedrang van de kinderen stimuleert. Het speelgoed is in de groepsruimte goed zichtbaar voor de kinderen en ze kunnen het zelf pakken. Wanneer wij nieuw speelgoed aanschaffen kiezen wij zo veel mogelijk voor natuurlijke of duurzame materialen. Wij dragen zorg voor een goede balans tussen enerzijds activiteiten en spel en anderzijds rust en ontspanning.

Er wordt iedere dag zoveel mogelijk buiten gespeeld. Dit draagt bij aan een gezonde leefstijl. Door buitenspelen en het beleven van de natuur en de seizoenen doen kinderen veel nieuwe ervaringen op. Buitenspelen is goed voor de brede ontwikkeling van kinderen. Buiten krijgen de kinderen de kans om hun mogelijkheden te verkennen, hun grenzen te verleggen en risico's zelf te leren inschatten. Kinderen hebben letterlijk de ruimte nodig om zich te ontwikkelen zonder dat volwassenen continu ingrijpen. Dit is belangrijk voor hun motorische ontwikkeling en hun zelfvertrouwen. Zo leren kinderen juist om veilig te spelen. Kinderen mogen buiten vies worden en af en toe een bult of schram hoort erbij. We houden natuurlijk wel toezicht en we dragen zorg voor een veilige speelomgeving. Als er een keer iets tijdens het spelen mis gaat dragen we dit goed over aan ouders.

Door een zo breed mogelijk aanbod aan activiteiten en spel materiaal krijgen de kinderen de kans om te ontdekken waar hun talenten liggen en wat ze leuk vinden. Denk hierbij aan sport, kunst en cultuur, creativiteit, techniek en natuur. Wij maken hierin geen onderscheid tussen jongens en meisjes, maar houden wel rekening met ieders behoefte. We hebben voor alle kinderen een zo breed mogelijk aanbod aan activiteiten en speelgoed om geen stereotype gedrag te stimuleren: van druk tot rustig, van timmeren tot kralen rijgen en van muziek maken tot tuinieren.

Tijdens het dagprogramma geven wij de ruimte aan het initiatief en de autonomie van het kind. Kinderen hebben een actieve rol bij de keuze en uitvoering van activiteiten. Wat kinderen zelf al kunnen, doen zij zoveel mogelijk zelf. Ook als dit wat langer duurt krijgen zij hier de tijd voor. Kinderen krijgen (kleine) verantwoordelijkheden, door bijvoorbeeld mee te helpen op de groep.

Er is een rijk taalaanbod dat is afgestemd op het niveau van de kinderen. Wij praten veel met de kinderen en geven informatie en uitleg. Daarnaast verwoorden we wat de kinderen doen, of waar ze bij betrokken zijn. Hierdoor wordt het taalbegrip gestimuleerd. Wij geven de kinderen de ruimte en moedigen hen aan om hun eigen verhaal te vertellen. Zo leren kinderen gaandeweg steeds beter praten. Er wordt ook dagelijks gezongen en voorgelezen en er is een ruime hoeveelheid boeken beschikbaar passend bij de leeftijd, het niveau en de behoeften van de kinderen. Het stimuleren van de taalontwikkeling loopt als een rode draad door de dag heen.

Wij besteden aandacht aan de 21^e-eeuwse vaardigheden. Kinderen van nu groeien op in een digitale en technologische samenleving, en dit vraagt nieuwe vaardigheden van hen. Denk hierbij aan zelfregulering, creativiteit, samenwerken, communiceren, probleemoplossend werken, kritisch denken en digitale geletterdheid. Verschillende vaardigheden komen terug in de activiteiten die we aanbieden op onze locaties. We beperken het gebruik van digitale media bij jonge kinderen omdat we het belangrijk vinden dat zij de wereld zelf ontdekken en ervaren: van levensechte situaties leren ze immers het meest. Wanneer we er toch voor kiezen om ook digitale media te gebruiken moet dit altijd een duidelijk doel en een meerwaarde hebben. Voor kinderen op de BSO gaat digitale media een grotere rol spelen in het dagelijks leven. Voor hen geldt dat we een duidelijk beleid hebben over het gebruik van digitale media. Dit beleid is geformuleerd in het pedagogisch werkplan van de opvanglocatie. We zorgen voor een goede balans in activiteiten en het uitgangspunt is dat kinderen vooral lekker zelf spelen.

Sociale competentie

Groepsopvang betekent dat kinderen de hele dag met andere kinderen en pedagogisch medewerkers samen zijn. Dit is een meerwaarde van groepsopvang. We vinden het belangrijk dat kinderen zich sociaal goed kunnen ontwikkelen. Kinderen zijn namelijk sociale wezens; ze hebben elkaar nodig en zoeken elkaar op. In een groep leren kinderen het sociale gedrag dat daarbij hoort spelenderwijs. De pedagogisch medewerker heeft hierin een actieve rol. Door situaties te creëren waarin kinderen leren luisteren, vragen, wachten, delen, samenspelen, en alle andere sociale vaardigheden die nodig zijn om positief met elkaar om te gaan, worden kinderen sociaal vaardig.

Sociaal gedrag leren kinderen door te imiteren; het nadoen van anderen. In een groep leren kinderen dus van elkaar en van de pedagogisch medewerker, die een voorbeeldfunctie heeft. We communiceren met de kinderen met respect en we begeleiden de interacties tussen kinderen onderling. Het inleven in een ander is een belangrijke voorwaarde om op een positieve manier samen te zijn. Spel biedt kinderen de mogelijkheid om eigen ervaringen en emoties te verwerken. Zij leren hierdoor ook omgaan met emoties en gedrag van anderen.

Door middel van groepsactiviteiten waarbij kinderen samen plezier beleven, voelen zij zich ook deel van de groep en ervaren dat alle kinderen een plek hebben. We zijn niet allemaal hetzelfde, en dat is goed: met respect voor elkaar kunnen we samen een fijne sfeer maken. Alle kinderen en pedagogisch medewerkers hebben daar invloed op. Met elkaar zijn we verantwoordelijk voor elkaar.

Het is voor kinderen fijn om met hun beste vriend te spelen en het kan spannend zijn om met kinderen die ze niet zo goed kennen een spel te spelen. Ondersteund, begeleid en soms samen met de pedagogisch medewerker bij wie het kind zich veilig voelt, durft het kind echter veel meer. In spelsituaties oefenen kinderen met verschillende rollen: de ene keer is het kind de juf, een andere keer is het een duo met een ouder kind in een buitenspel of een hulpje voor een nieuw kind.

“Leren - Door situaties te creëren waarin kinderen leren luisteren, vragen, wachten, delen, samenspelen, om positief met elkaar om te gaan, worden kinderen sociaal vaardig.”

Nog een meerwaarde van groepsopvang is de mogelijkheid om te leren omgaan met botsingen en conflicten. Dit hoort ook bij het opgroeien. Er zijn vaak meer kinderen die met die prachtige rode auto willen spelen, of soms mag een kind even niet meespelen. We ondersteunen kinderen in het leren opkomen voor zichzelf en in het leren luisteren naar de ander. We laten kinderen ervaren dat iedereen een ander perspectief heeft en dat ze samen een oplossing kunnen bedenken.

Om zich deel van de groep te voelen, is het ook belangrijk dat kinderen weten dat hun stem gehoord wordt. De eigen inbreng van kinderen wordt actief gestimuleerd door hen te laten meedenken over de opvang en de activiteiten. Zo kan er bij de BSO een kinderraad zijn waarin kinderen meedenken over bijvoorbeeld de inrichting, of mogen kinderen van het KDV bijvoorbeeld besluiten nog even langer buiten te spelen omdat het zulk lekker weer is: kinderparticipatie kan op elke leeftijd.

Waarden en normen

We stimuleren kinderen om op een open manier kennis te maken met de cultuur en de (algemeen aanvaarde) waarden en normen uit de samenleving. De groep waarin de kinderen worden opgevangen fungeert als een ‘minimaatschappij’ waarin kinderen spelen, leren, ervaren en imiteren. Dit is van belangrijke betekenis voor de sociale en morele ontwikkeling van kinderen.

Wij zijn ons bewust van onze eigen houding, en de specifieke waarden en normen die wij zelf van huis uit hebben. Wij gaan hier met elkaar over in gesprek en gaan hier op een professionele manier mee om. Algemeen aanvaarde waarden en normen én de pedagogische visie van onze organisatie zijn leidend in ons werk. Denk aan waarden zoals vriendelijk zijn voor elkaar, elkaar helpen, rekening houden met elkaar, respect hebben voor jezelf en voor elkaar en respect hebben voor de omgeving. De zorg voor natuur en milieu vormt binnen onze organisatie bovendien een belangrijke pijler. Verder vinden wij het erg belangrijk om een gezonde leefstijl op het gebied van voeding en bewegen aan de kinderen mee te geven. Wij besteden ook aandacht aan omgangsvormen en het hebben van respect voor diversiteit. We laten kinderen daarom ook kennis maken met andere culturen en gewoontes. Met betrekking tot alle genoemde onderwerpen geven we zelf altijd het goede voorbeeld aan de kinderen.

Wij staan open voor eigen inbreng van kinderen en moedigen hen aan om zelfstandig na te denken over hoe de wereld in elkaar zit en om te leren zelf hun mening te vormen over wat goed en niet goed is, op een manier die anderen in hun waarde laat. Er gelden verder een beperkt aantal duidelijke regels op de groep, dit geeft de kinderen houvast. De regels zijn geformuleerd als positieve gedragsaanwijzingen. Wij hanteren deze regels echter niet rigide, de regels kunnen veranderen of voor bepaalde situaties gelden. Wij leggen goed uit waarom de regels gelden.

Wij zijn ons ervan bewust dat de morele ontwikkeling van de kinderen in fasen verloopt. Morele ontwikkeling heeft betrekking op onder andere het besef van goed en kwaad, de ontwikkeling van het geweten en de regulatie van emoties. Jonge kinderen kunnen zich nog niet in anderen inleven en weten nog niet wat wel en niet mag, omdat het moreel besef zich nog moet ontwikkelen. Zij handelen op basis van hun behoeften, ze zijn impulsief en hebben nog weinig zelfcontrole. Wij houden er rekening mee dat kinderen dit nog moeten leren en vertellen hen wat wel en wat niet mag op de groep. Wij helpen kinderen om emoties gaandeweg op een goede manier te uiten en te beseffen dat hun handelen iets bij de ander teweegbrengt. Het leren omgaan met regels is voor peuters en kleuters onderdeel van de morele ontwikkeling. Gaandeweg gaan zij de regels als vanzelfsprekend

beschouwen en verinnerlijken, en leren ze zich inleven in de ander. Voor schoolkinderen vanaf ongeveer zes jaar wordt de sociale omgeving steeds belangrijker bij het bepalen wat wel en niet goed is en beginnen zij zich af te vragen wat anderen van hun gedrag vinden. Ook vragen zij zich af waarom bepaalde regels gelden en gaan zij experimenteren met het overtreden ervan. Het geweten ontwikkelt zich gaandeweg. Hiervoor is een positieve relatie met de opvoeder nodig.

Wij geven op de groep vooral positieve aandacht aan gewenst gedrag. Wanneer kinderen ongewenst gedrag tonen, proberen wij na te gaan waarom het kind dit gedrag laat zien. Zo weten we beter hoe we dit kind kunnen ondersteunen. Het gedrag van het kind kan op verschillende manieren worden bijgestuurd (bijv. door humor te gebruiken, de oorzaak weg te nemen, gedragsalternatieven aan te bieden, non-verbaal te reageren etc.). Het gedrag van kinderen kan consequenties hebben, maar kinderen worden bij ons niet gestraft. Door straf vermijden kinderen bepaald gedrag in het vervolg misschien wel, maar ze krijgen geen inzicht in hun gedrag en het gevolg daarvan. Het bevordert de relatie met de pedagogisch medewerker bovendien niet. Wij benoemen daarom vooral het gedrag dat wij juist wel willen zien en leggen uit waarom. Ook leggen wij uit welk effect het gedrag van kinderen heeft op anderen of op de omgeving. Het ongewenste gedrag van een kind keuren we waar nodig af maar nooit het kind als persoon.

Partnerschap met ouders

Wij zijn als organisatie partner van ouders in de opvoeding van hun kinderen. Wij zien kinderen niet apart van hun ouders, maar als onderdeel van het gezin waarin zij opgroeien. Wij zorgen er daarom voor dat gezinnen zich welkom en gehoord voelen. Dit schept wederzijds vertrouwen. Wij zijn betrokken bij de kinderen en hebben oog voor hun welzijn. Daarom wisselen wij met ouders ideeën uit over de omgang met de kinderen en we informeren elkaar over de avonturen die zij meemaken en de groei die zij doormaken. Op deze manier ondersteunen we elkaar en vullen elkaar aan. Door deze samenwerking is er verbinding tussen het opvoedingsklimaat thuis en de kinderopvang. Dit heeft een positieve invloed op het welzijn van de kinderen.

*“Avontuur - wij wisselen met ouders ideeën uit
over de omgang met de kinderen en we informeren
elkaar over de avonturen die we beleven en
de groei die kinderen doormaken”*

Een voorwaarde voor evenwichtig partnerschap met ouders is gelijkwaardigheid en wederkerigheid binnen de relatie. Om dit te realiseren is het belangrijk om belangstelling en respect te tonen voor de manier waarop ouders hun ouderschap vormgeven. Wij verwachten ook respect en begrip van ouders voor de wijze waarop wij met de kinderen omgaan.

Wij leggen daarom uit waarom wij dit zo doen en gaan hierover in gesprek met ouders. Wij hebben zo veel mogelijk positief contact met elkaar; we dragen immers samen zorg voor de opvoeding van de kinderen.

Netwerk

Kinderen maken deel uit van een groter geheel. Daarom onderhouden wij naast contact met de gezinnen van de kinderen ook contact met andere organisaties. Wij hechten waarde aan een goede samenwerking met bijvoorbeeld de gemeente, het onderwijs, de bibliotheek, sportverenigingen, het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en Jeugdgezondheidszorg (JGZ). Door middel van regelmatig contact met de scholen zorgen wij voor een goede afstemming tussen opvang en onderwijs. Wanneer wij zorgen hebben over de thuissituatie van een kind nemen wij in sommige gevallen contact op met Veilig Thuis om advies te vragen. Wij volgen hierbij de landelijke richtlijnen. Als wij advies of ondersteuning nodig hebben op pedagogisch gebied raadplegen wij het CJG of JGZ. Dit doen wij in afstemming met ouders. Door samenwerking met ouders, onderwijs en alle overige partners vormen wij samen een netwerk waarin het kind zich optimaal kan ontwikkelen tot de beste versie van zichzelf.

Hero kindercentra
Haarlem, januari 2020